

# MOKINIŲ TRAUMATIZMAS PANEVĖŽIO RAJONO MOKYKLOSE 2016/2017 M.M.

## Mokinių patirtos traumos ir jų charakteristika

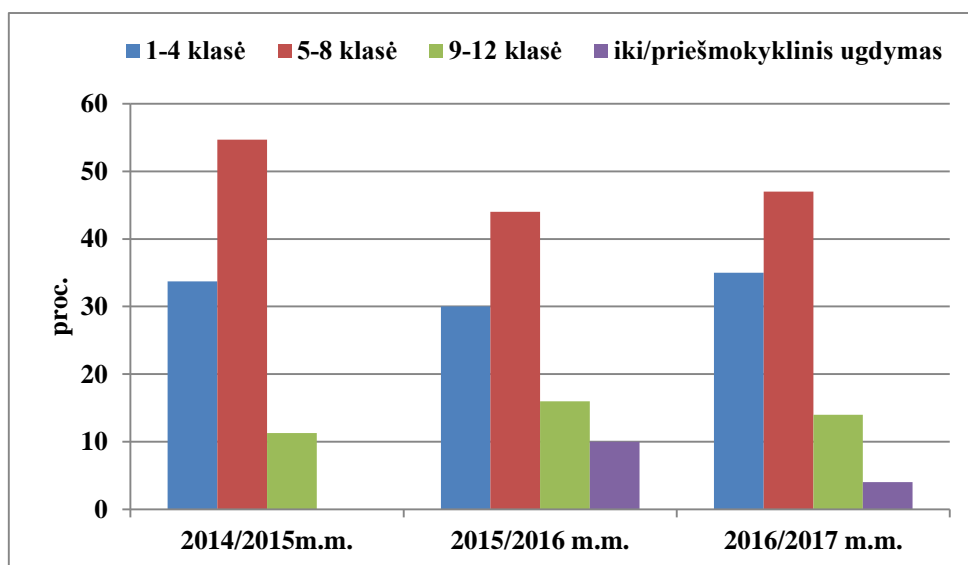
Norint išsiaiškinti pagrindines mokykloje patiriamų traumų priežastis ir jų pasekmes mokinių sveikatai, nuo 2009/2010 mokslo metų (toliau – m.m.) pradžios visuomenės sveikatos priežiūros (toliau-VSP) specialistai traumas atveju pildo mokinio patirtos traumos registracijos kortelę. Nuo 2017 metų mokinių apsilankymai pas visuomenės sveikatos priežiūros specialistą, (tame tarpe ir apsilankymai dėl patirtų traumų ar sužalojimų) registruojami Vaikų sveikatos stebėsenos informacinėje sistemoje. Duomenys konsoliduojami ir analizuojami.

2016/2017 m. m. visose ugdymo įstaigose buvo užregistruota 219 patirtų sužalojimų, tai 41 atveju daugiau nei 2015/2016 m. m. Berniukai patyrė 135 traumas (62 proc.), mergaitės – 84 traumas (38 proc.). Nuo 2015/2016 m. m. pradėta registruoti ir darželių – mokyklų vaikų traumatizmas. Per šiuos mokslo metus darželiuose – mokyklose užregistruota 9 traumų atvejai. Vidutinis traumas patyrusių mokinių amžius – 11 metų (žr. 1 lentelę).

**1 lentelė.** Užregistruotų traumų charakteristika 2015/2016 ir 2016/2017 mokslo metais.

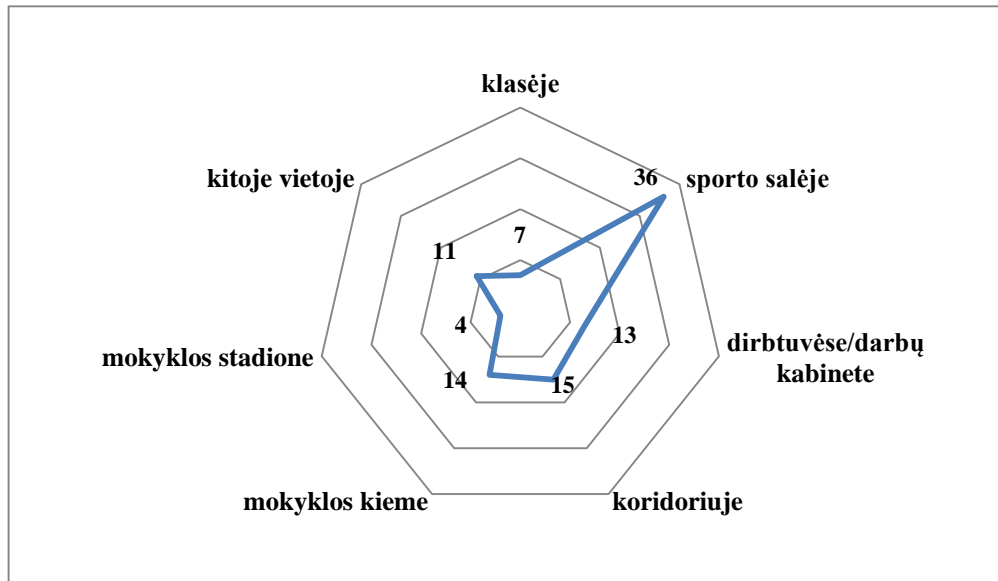
	2015/2016 m.m.	2016/2017 m.m.
<b>Viso užregistruotų traumų sk.</b>	178	219
<b>Užregistruotų traumų sk. (%) berniukams</b>	109 (61 %)	135 (62 %)
<b>Užregistruotų traumų sk. (%) mergaitėms</b>	69 (39 %)	84 (38 %)
<b>Vidutinis mokinių amžius</b>	11.3	11

1 paveiksle matyti, kad tendencijos nesikeičia ir daugiausia (47 proc.) traumų patyrė 5–8 klasių mokiniai, 35 proc. - 1–4 klasių mokiniai, 14 proc. - 9–12 klasių mokiniai ir 4 proc. ikimokyklinio/priešmokyklinio amžiaus vaikai. 54 proc. traumų mokiniai patyrė pertraukų metu, 36 proc. pamokų metu, 10 proc. laisvalaikio metu.



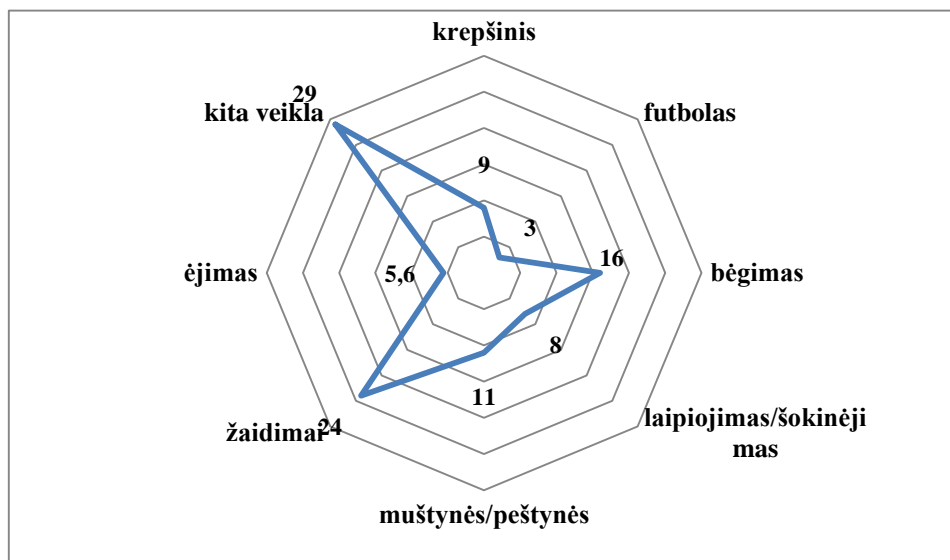
**1 pav.** Mokyklose ir darželyje patirtų traumų pasiskirstymas pagal klases (proc.)

Analizuojant vietas, kuriose 2016/2017 m.m. įvyko traumos, daugiausia atvejų užregistruota sporto salėje (36 proc.), koridoriuje (15 proc.) bei mokyklos kieme (14 proc.) (žr. 2 pav.).



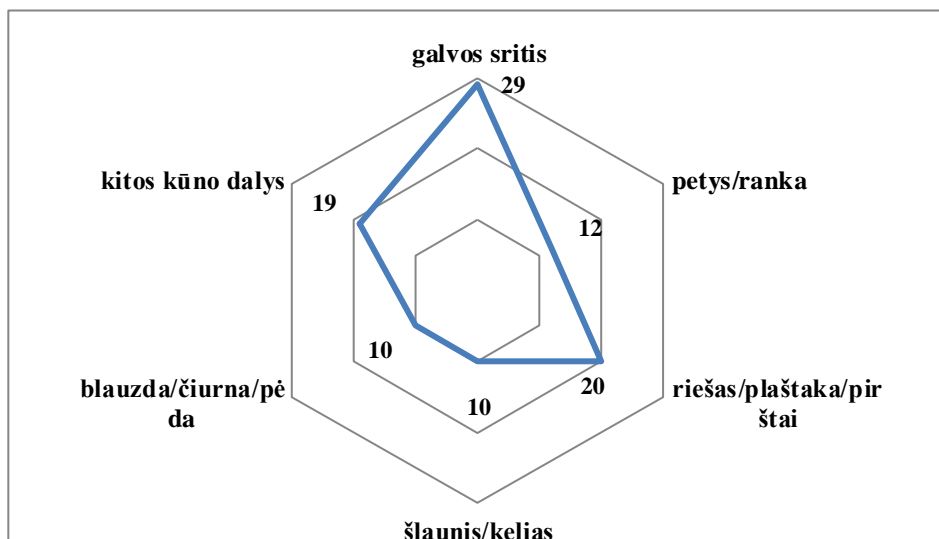
**2 pav.** Mokinių patirtų traumų skaičiaus pasiskirstymas pagal teritoriją (proc.)

Mokinių veikla, kurios metu įvyko trauma, yra svarbus aspektas, analizuojant traumatizmą mokyklose. 2016/2017 m. m. duomenimis, daugiausia traumų įvyko žaidimų metu (24 proc.), bėgimo (16 proc.), muštynių ir peštynių metu (11 proc.) bei kitos veiklos metu (29 proc.) (žr. 3 pav.). Darželinukai dažniausiai traumas patyrė krintant ant paviršiaus ir griuvimo einant ar bėgant metu.



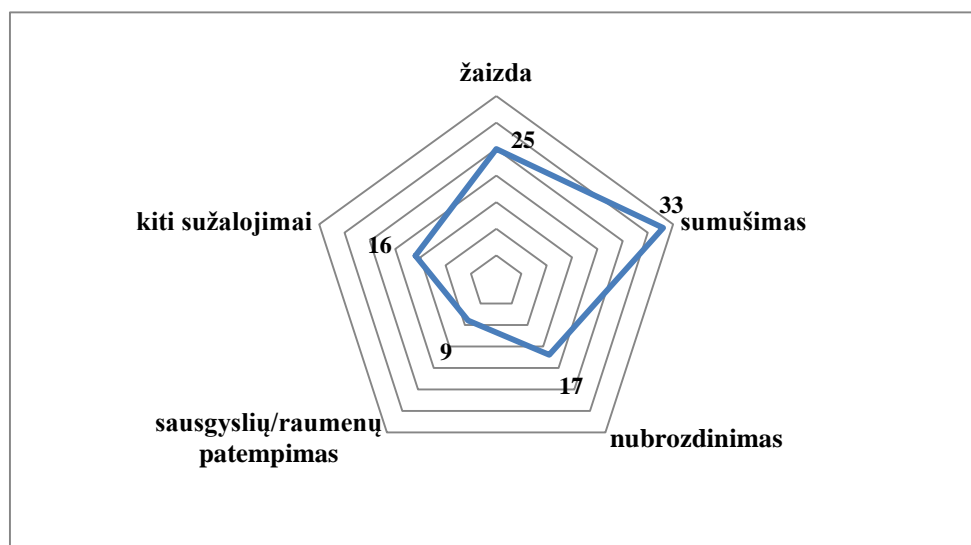
**3 pav.** Patirtų traumų skaičiaus pasiskirstymas mokinių užsiėmimų/veiklų metu (proc.)

2016/2017 m. m. daugiausia mokiniai patyrė galvos srities (29 proc.) riešo, plaštakos, pirštų (20 proc.), bei blauzdos, čiurnos, pėdos, šlaunies ir kelio traumų (20 proc.) (žr. 4 pav.). Ikinimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai daugiausia patyrė galvos srities ir riešo, plaštakos, pirštų traumų.



**4 pav.** Patirtų traumų skaičiaus pasiskirstymas pagal traumos lokalizaciją (proc.)

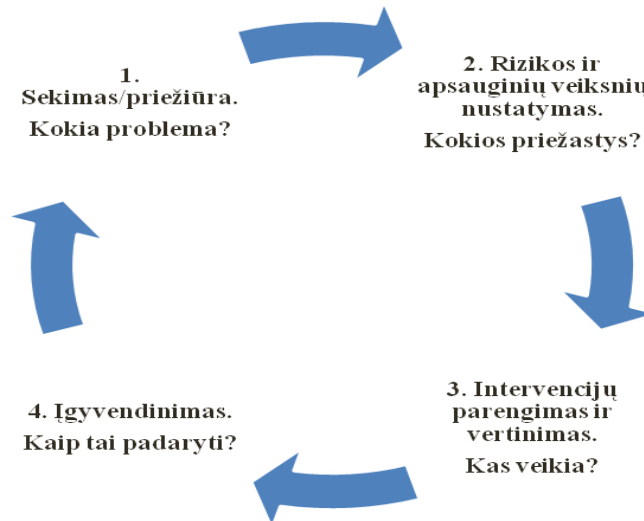
Daugiau nei pusė (58 proc.) visų užregistruotų traumų atvejų – žaizdos ir sumušimai (žr. 5 pav.).



**5 pav.** Mokinių patirtų traumų pasiskirstymas pagal traumos rūšį/pobūdį (proc.)

## Rekomendacijos

Visas prevencines programas, vienija bendras principas – teiginys, kad vaikas negali būti sužalojimo kaltininkas. Vaiko saugumu privalo rūpintis suaugusieji, ir tik jie yra kalti dėl nesugebėjimo apsaugoti vaiko nuo nelaimės. Visuomenės sveikatos požiūriu sužalojimų prevencija yra kompleksinis procesas, susidedantis iš keturių loginių žingsnių, pavaizduotų 6 pav.



6 pav. Visuomenės sveikatos požiūris į sužalojimų prevenciją

### Bendrosios sužalojimų ugdymo įstaigoje prevencijos rekomendacijos:

1. Registruoti sužalojimus, įvykstančius ugdymo proceso metu.
2. Vertinti teritorijos, patalpų, įrenginių atitiktį sveikatos saugos reikalavimams, apie nustatytas neatitiktis pranešti mokyklos administracijai, siūlyti priemones, galinčias pagerinti aplinkos saugą.
3. Dalyvauti rengiant veiksmų planą įvykus sužalojimui.
4. Užtikrinti, kad visi pedagogai išklaustyti pirmosios pagalbos mokymo kursus ne rečiau kaip kas 5 metus.
5. Ugdymo įstaigos dirbtuvėse, sveikatos kabinete turi būti įmonės pirmosios pagalbos rinkiniai, kurių sudėtis ir apimtis turi atitikti teisės aktų reikalavimus. Rinkiniai turi būti lengvai pasiekiami užsiėmimų mokykloje metu. Turi būti paskirtas asmuo, atsakingas už pirmosios pagalbos rinkinio priežiūrą ir jo papildymą.
6. Skatinti klasių auklėtojus ir įvairių dalykų mokytojus į savo mokomojo dalyko, renginių turinį integruoti sveikos gyvensenos, sužalojimų profilaktikos bei įvairias saugaus elgesio programas.
7. Organizuoti įvairias sveikatinimo priemones sužalojimų prevencijos tema. Sužalojimų prevencijai yra naudingos vaizdinės priemonės – ryškūs plakatai, aiškinantys traumų priežastis ir mechanizmą, filmai, rodantys neatsargaus elgesio ir drausmės stokos pasekmes.
8. Rengti sužalojimų, smurto mažinimo programas.

Plačiau su sužalojimų prevencijos ugdymo įstaigose rekomendacijomis galima susipažinti Sveikatos ligų ir mokymo centro paruoštame leidinyje „Mokinių sužalojimų profilaktika“.